

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2003-2004

29 januari 2004

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR CULTUUR, MEDIA EN SPORT

Interpellatie van mevrouw Mieke Van Hecke tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over het nieuwe subsidiereglement voor de verdeling van de cultuurmiddelen van de Nationale Loterij

Interpellatie van de heer Jos Stassen tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over het nieuwe subsidiereglement voor de verdeling van de cultuurmiddelen van de Nationale Loterij

Vraag om uitleg van de heer Dirk Holemans tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over de noodzaak van de dringende restauratie van de Boekentoren te Gent

Vraag om uitleg van de heer Jan Verfaillie tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over monumenten, stads- en dorpsgezichten in West-Vlaanderen

Vraag om uitleg van mevrouw Mieke Van Hecke tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over de problemen bij de start van het Kunstenloket

Vraag om uitleg van mevrouw Mieke Van Hecke tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over het leenrecht en de leensubsidies

Commissie voor Cultuur, Media en Sport

Donderdag 29 januari 2004

VOORZITTER : De heer Jo Vermeulen

De voorzitter : Mijnheer de minister, collega's, het is vandaag gedichtendag. Mag ik u een Engels gedicht van William Henry Channing voorlezen ? Ik wil het graag opdragen aan professor Servotte, die zaterdag wordt begraven. Hij heeft hele generaties laten proeven van de Engelse poëzie. De tekst verwijst naar sommige interpellaties.

To live content with small means ;
to seek elegance rather than luxury,
and refinement rather than fashion ;
to be worthy, not respectable,
and wealthy, not rich ;
to listen to stars and birds,
babes and sages, with open heart ;
to study hard ; to think quietly,
act frankly, talk gently,
await occasions, hurry never ;
In a word, to let the spiritual,
unbidden and unconscious,
grow up through the common -
this is my symphony.

– *De interpellaties worden gehouden om 14.19 uur.*

Interpellatie van mevrouw Mieke Van Hecke tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over het nieuwe subsidiereglement voor de verdeling van de cultuurmiddelen van de Nationale Loterij

Interpellatie van de heer Jos Stassen tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over het nieuwe subsidiereglement voor de verdeling van de cultuurmiddelen van de Nationale Loterij

De voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde interpellaties van mevrouw Van Hecke en de heer

Stassen tot de heer Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over het nieuwe subsidiereglement voor de verdeling van de cultuurmiddelen van de Nationale Loterij.

Mevrouw Van Hecke heeft het woord.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, bij het lezen van de eerste drie regels van mijn interpellatieverzoek had u wellicht een aha-erlebnis. Ik start net als de vorige keren.

Sinds de Lambermontakkoorden is de Vlaamse Gemeenschap zelf verantwoordelijk voor de verdeling van de winsten van de Nationale Loterij. Zo begon mijn vorige interpellatie en vraag om uitleg. Ik start bij de voorlopig laatste schakel van de ketting, namelijk uw antwoord van 16 oktober (Hand. VI. Parl. 2003-04, nr. C28, 5). U zou zo snel mogelijk een nieuwe regeling uitvaardigen om vanaf 2004 de winst van de Nationale Loterij in de culturele sector te verdelen via 'sectorale projectsubsidies, subsidiereglementen voor experimentele uitzonderlijke participatieprojecten en een subsidie-reglement voor hobby- en vrijetijdsverenigingen'.

Hoewel deze regeling dus reeds lang was aangekondigd, is de uiteindelijke komst ervan toch vrij verrassend. Het kabinet heeft deze nieuwe subsidieregeling immers snel gepubliceerd via de website van de administratie Cultuur. Voor zover wij konden nagaan, werd er geen voorafgaandelijk advies gevraagd aan de bevoegde adviesraden, ook al is dit volgens het Cultuurpact nog steeds wettelijk verplicht. Bovendien blijkt nu dat de eerste deadlines voor het indienen van subsidieaanvragen volgens deze nieuwe regeling op 1 februari liggen voor projectsubsidies, en op 1 maart 2004 voor hobbyverenigingen.

Van Hecke

Ondertussen kregen de organisaties op 16 december een brief van de administratie met de vraag om binnen de 30 dagen hun volledig aanvraagdossier in te dienen voor de Lottogelden van 2003 ! Ze moeten dus twee dossiers tegelijk voorbereiden om niet uit de boot te vallen.

Waarom werd er voor de verdeling van de subsidies van de Nationale Loterij en de subsidiereglementen voor 'projectsubsidies' en voor 'hobbyverenigingen' voorafgaandelijk geen advies gevraagd aan de bevoegde adviesraden ? Ik hoor dat sommige organisaties eraan denken om een klacht in te dienen. Ik wil daar niet mee schermen, maar ik begriep het maar al te goed.

De organisaties moesten het nieuws vernemen via de website van de administratie. De website is niet eens echt handig. Onder de link 'reglementen' zit de onnauwkeurige uitleg over de aanvraag. Waarom is geen betere communicatie gevoerd ?

Wat zijn de gevolgen van deze nieuwe regeling voor de sociaal-culturele organisaties die rechtstreeks Loterijsubsidies ontvingen ? Ze staan in de nieuwe regeling niet vermeld. Zullen de nieuwe middelen geïntegreerd worden in het decreet van 2003 ? Kunnen ze niet rekenen op een deel van de Loterijgelden ?

De sector letteren valt helemaal uit de boot, terwijl de filmsector wel onder de nieuwe regeling valt. Ik hoopte dat u de middelen van de Nationale Loterij zou gebruiken om de tekorten in de dotatie aan het Vlaams Fonds voor de Letteren aan te zuiveren. Ik neem aan dat de verzuchtingen en de verwachtingen te hoog liggen. De letteren zijn nog altijd vragende partij om de inhaalbeweging te maken.

Waarom werd er bovendien grote verwarring gezaaid door tegelijkertijd de subsidieaanvragen voor 2003 en de aanvragen voor deze nieuwe regeling te laten indienen ? Wat is het definitief vastgelegde te verdelen budget voor 2003 ? Hoe worden de aanvragen voor 2003 en 2004 administratief verwerkt ? Wanneer zullen de organisaties effectief over deze Lottomiddelen kunnen beschikken ?

Deze legislatuur loopt naar haar einde. Ik veronderstel dat dit de laatste vraag is over de Loterijmiddelen. We hebben nog 9 weken voor de parlementsontbinding. Misschien komt er nog een reactie als uw antwoord niet zo duidelijk is, of de uitvoering te lang op zich laat wachten.

De voorzitter : De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, in de vorige legislatuur heeft de heer Geysels een resolutie ingediend die unaniem werd goedgekeurd. We vroegen daarin dat de Lottomiddelen werden overgeheveld naar de gemeenschappen. Dankzij Lambermont is dat gelukt. We wilden met die middelen een beleid voeren, al dan niet structureel, ondersteunend of wat dan ook. In elk geval zou dit leiden tot een transparanter beleid.

De uitwerking van de besteding van dit geld in Vlaanderen loopt uiterst moeilijk. Vroeger konden de mensen klagen dat anderen het niet goed deden. Als Vlaamse Gemeenschap waren we lijdend voorwerp. Nu we het zelf doen, heb ik een beetje heimwee naar die tijd. Ik weet niet waarom het allemaal zo traag en ondoorzichtig loopt. Dat ga ik ook niet uitspitten. Dit kon en kan alleszins beter.

Mevrouw Van Hecke heeft verschillende schriftelijke en mondelinge vragen gesteld. Nu staat er tekst en uitleg op de website. Dat is goed, maar ik blijf me vragen stellen. Wie toevallig geen brief heeft ontvangen, en dit toevallig niet heeft gezien, staat in de kou. De communicatie liep mank.

Voor het nieuwe reglement is geen advies gevraagd. Dat is een vormfout. Dat kunnen we nog met de mantel der liefde bedekken. Zijn de rechthebbers op de hoogte ? Hoe moet dit nu verder ?

Mevrouw Van Hecke heeft de meeste vragen al gesteld. Ik wil er één uitlichten. De sociaal-culturele organisaties die door het nieuwe decreet uit de boot vallen, zoeken manieren om verder te kunnen werken. Eén mogelijkheid is een soort overlevingspakket uit de Lottomiddelen. Er is ook de zogenaamde kleine erkenning die een BTW-verlaging biedt. Wat is uw visie hierop ?

De voorzitter : De heer Vandenbossche heeft het woord.

De heer Dany Vandenbossche : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik sluit me graag aan bij de vragen van mijn collega's. Mevrouw Van Hecke heeft de situatie perfect geschetst.

De Lambermontakkoorden hebben deze bevoegdheid naar Vlaanderen overgeheveld. In de culturele sector is er nog altijd iets als 'projecten van nationaal prestige'. Verdwijnen die nu of niet ?

De voorzitter : Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen : Dames en heren, ik bied u een dichtbundel aan ter ere van gedichtendag. Het kwam tot stand in samenspraak en samenwerking met onze bouwmeester.

Waarom werd er over de nieuwe regeling geen advies gevraagd aan de bevoegde adviesraden ? Wat als er hierover klacht wordt neergelegd bij de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie ? Is het geëigende adviesorgaan, namelijk de Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding, om advies gevraagd ? Zijn alle erkende en/of gesubsidieerde organisaties op dezelfde wijze geïnformeerd ? Waarom werd er nog niet uitvoerig gecommuniceerd met de verschillende sectoren ? Dat is een eerste reeks vragen waarop ik zal antwoorden.

Ik wil u om te beginnen wijzen op het belang van het woord 'nieuwe' in uw vraagstelling. De nieuwe reglementen spelen voor slechts een beperkt aandeel van de middelen die via de Nationale Loterij ter beschikking staan. Het is met de huidige manier van werken de eerste maal in de geschiedenis dat er een zo verregaande afstemming is tussen deze middelen en de bestaande reglementen en decreten. Waar in het verleden de minister nergens aan gebonden was, is er nu een toevoeging van de middelen gebeurd aan bestaande reglementen en decreten in de sectoren muziek, film, jeugdwerk, beeldende kunst en musea. In die zin is er voor deze sectoren geen nieuwe reglementering ontstaan, maar zullen de ingeschreven middelen gewoon toenemen. In extenso geldt dit ook voor de sector van de podiumkunsten en een aantal muziekinstellingen waar een link is tussen de structurele subsidiëring die in het verleden is bepaald en de Loterijmiddelen. Deze langere overgangstermijn voor deze sectoren is trouwens ook in deze commissie, onder andere in april 2003, reeds aan bod gekomen, en werd door deze commissie ook als terecht bevonden.

Wat de nieuwe reglementen betreft – uitzonderlijk, participatie en experimenteel enerzijds, en hobby- en vrijetijdsverenigingen anderzijds – is er wel een advies. Zoals mevrouw Van Hecke zelf al aangaf in een vraag om uitleg betreffende de Nationale Loterij in april van verleden jaar (Hand. VI. Parl. 2002-03, nr. 205, 5), is het duidelijk dat ik steeds de bedoeling heb gehad om de Loterijmiddelen steeds, in tegenstelling tot het verleden, te verdelen op een reglementaire basis, met name via het zogenaamde koepeldecreet. Ook de Toelichting bij de toenmalige ontwerp teksten was hierin duidelijk.

De onderdelen participatie, experimenteel werken en uitzonderlijke projecten zouden worden gefinancierd met Loterijgeld. Het advies van de Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding naar aanleiding van de ontwerpversie pleit in het kader van de participatie voor een ruimere invulling, naar analogie van de toenmalige Toelichting. Ik meen dat ik dit advies gevolgd heb in het reglement zoals het vandaag van kracht is. Over het hoofdstuk experimenteel werk werd in het advies geen commentaar gegeven.

Zoals u weet, werd het koepeldecreet niet verder ontwikkeld. Ik bleef wel de mening toegedaan dat met deze reglementen moest worden doorgegaan om tegemoet te komen aan een bestaande beleidsmatige leemte en om een kader te ontwikkelen voor de toewijzing van de loterijmiddelen, die niet zijn toegewezen aan concrete sectordecreten.

Het hoofdstuk over hobby- en vrijetijdsverenigingen zat vervat in hetzelfde decreet en hetzelfde advies. Ik citeer uit dat advies : 'De raad dringt er dan ook op aan om in een eigen decretale regelgeving te voorzien voor de hobby- en vrijetijdsverenigingen.' U weet hoeveel tijd de ontwikkeling van een nieuw decreet vergt. Als ik in participatie met de sector een nieuw decreet zou ontwikkelen, dan is het mogelijk dat de verenigingen nog enkele jaren in de kou blijven staan. Impliciet wordt het nut van een regelgeving voor deze organisaties in het advies bevestigd. Via deze weg heb ik een tussenoplossing gezocht.

Parallel werd deze werkvorm door de bevoegde commissie van dit parlement uit het decreet over het sociaal-cultureel volwassenenwerk gelicht, aangezien deze organisaties niet in het decreet pasten. Gelet op het beleid van de regering dat gericht is op een ruime participatie, werd echter beslist om de hobby- en vrijetijdsorganisaties een minimale ondersteuning aan te bieden via een nieuw reglement. Dit reglement komt nagenoeg overeen met de bepalingen zoals die eerst in het decreet over het sociaal-cultureel werk werden vermeld. Over deze bepalingen in het decreet werd door de Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding ook in dit licht een advies uitgebracht.

Niet alle erkende en gesubsidieerde organisaties werden aangeschreven. U zult zelf erkennen dat dit ons wel heel ver zou leiden. Moeten bijvoorbeeld alle steunpunten worden aangeschreven ? Of moeten alle organisaties worden aangeschreven die via experimenteel jeugdwerk worden gesubsidieerd ? De lijst van erkende en gesubsidieerde organisaties is schier eindeloos, terwijl zeer veel van de betrok-

Van Grembergen

ken en gesubsidieerde organisaties in mijn voorstel er net een beroep op kunnen doen via de geëigende decreten en reglementen. Ze allemaal aanschrijven, zou in dit verband ook een bron van verwarring kunnen zijn. Veel organisaties moeten immers niets bijzonders doen, en de middelen waarop een beroep kan worden gedaan, nemen toe. Daarom leek een gerichte communicatie mij geschikter.

Ik heb dan ook alle organisaties aangeschreven die in 2002 en 2003 een beroep deden op middelen uit de loterij, of die een gerichte vraag in verband hiermee hebben gesteld. In veel gevallen schreef ik hen om erop te wijzen dat op deze manier vanaf 2004 geëigende kanalen zullen worden toegewezen. Verder werden ook de organisaties verwittigd die in 2002 participatieprojecten hebben opgezet, maar dat is logisch, gezien de aard van het nieuwe reglement. De uitzondering hierop zijn de organisaties die zich specifiek richten tot armen. Hiervoor is in een aparte reglementering met eigen middelen voorzien. Gezien deze manier van selecteren, kan ik u garanderen dat een aanzienlijk deel van de culturele wereld werd aangeschreven.

Zoals u zelf aangeeft, is het reglement trouwens ook op de website van de administratie opgenomen. Ik ben op de hoogte van een aantal problemen. Aan de hand van de website heeft het FOV het reglement ook kunnen opnemen in haar e-zine.

Mevrouw Van Hecke, u vroeg naar de gevolgen van deze nieuwe regeling voor de sociaal-culturele organisaties die rechtstreeks loterijsubsidies ontvingen en waarvan in de nieuwe regeling niet wordt vermeld dat deze middelen zullen worden geïntegreerd in het decreet van 4 april 2003. Ik wil eerst opmerken dat in het verleden amper één op tien bestaande en gesubsidieerde organisaties uit de sociaal-culturele sector een beroep deden op de middelen uit de loterij. Waarom niet deze geselecteerd waren en andere niet, is mij onduidelijk. Ik durf me zelfs af te vragen of alle organisaties toen van deze mogelijkheid op de hoogte waren. In dit verband is tijdens deze legislatuur een grote stap voorwaarts gezet op het vlak van transparantie en gelijke behandeling. Ik uit hiermee geen kritiek op het beleid van het verleden, maar wil er enkel op wijzen dat we vooruitgang hebben geboekt.

Voor de concrete sociaal-culturele organisaties waarop u doelt, is het zo dat bij de bepaling van de subsidies op basis van het decreet van 4 april 2003, de subsidieregels van het decreet werden toegepast. Het parallelle loterijstelsel, dat geen objec-

tieve basis of beoordelingsbasis kende waardoor negen op tien organisaties uit de boot vielen, werd afgeschaft. Voor de volledigheid moet ook worden vermeld dat een aantal organisaties de loterijmiddelen hebben kunnen gebruiken als opstap naar een erkenning waardoor ze vanaf 2004 ook onder de gewone decretale subsidieregels vallen. De raad zelf drong er in zijn memorandum van 1999 overigens op aan dat er pas sprake is van een stimuleringsbeleid indien dit ook in de reguliere werkzaamheden van de organisaties kan passen. Via dit uniforme beoordelings- en subsidiëringstelsel werd hierop in het decreet van 4 april ingegaan.

Gezien het winstverdelingssysteem dat ik reeds eerder in deze commissie heb toegelicht, heb ik er daarenboven voor gekozen om de loterijmiddelen niet langer te koppelen aan structurele subsidies. Ik voorzie hiervoor een afbouwsysteem. Zoals ook door deze commissie werd gesteld, kon dit niet van dag op dag gebeuren. De laatste sector waarin dit het geval is, en waarover deze commissie het alvast met me eens was, betreft de podiumkunsten en een aantal muziekinstellingen waarbij in de vorige ronde nog een link bestond tussen de structurele, decretale subsidiëring en de loterijmiddelen. In de andere sectoren is dat wel al kunnen gebeuren, omdat reeds nieuwe rondes hebben plaatsgevonden.

Het budget dat momenteel werd ingeschreven op het provisioneel krediet programma 24.6, bedraagt 34.053.000 euro. Het is de bevoegdheid van de minister van Begroting om over te gaan tot de herverdeling voor de functionele allocaties. Het is mogelijk dat dit bedrag nog aan wijzigingen onderhevig is, vermits de federale regering pas in maart tot de voorlopige winstbepaling zal overgaan. In elk geval is het aandeel waarin werd voorzien voor het domein cultuur, vastgelegd op 19,6 percent, wat neerkomt op een totaal van 6.674.388 euro. Zoals gezegd kan dit nog worden aangepast. De concrete bedragen zullen dan ook pas bij de herverdeling bekend zijn. Zonder me te laten vastpinnen op bedragen, schat ik dat voor de hobby- en vrijetijdsverenigingen een maximaal budget van 100.000 euro kan worden vrijgemaakt en voor de andere nieuwe reglementen ongeveer 850.000 euro. Dat betekent ook dat voor de bestaande regelgeving en de decreten in een budget werd voorzien van 5.724.380 euro, waarvan 3.903.250 euro wordt gelinkt aan de structurele subsidiëring van de sector podiumkunsten en aan een aantal muziekinstellingen. Zoals eerder gezegd, kwam ook dit reeds in deze commissie ter sprake en kan deze link uw goedkeuring wegdragen.

Van Grembergen

De overgangsproblemen, die door u gekend zijn, en die ik hier reeds heb toegelicht, hebben ook te maken met het tijdstip van de herverdeling binnen de Vlaamse begroting. Ik heb er in dit verband bij de minister van Begroting op aangedrongen om vanaf 2004 veel vroeger op het jaar al een gedeeltelijke herverdeling te doen. Hij heeft daarin toegestemd. Daarmee zullen we na de overgangsprikelen van de voorbije jaren eindelijk een werkbaar systeem hebben ontwikkeld.

Mevrouw Van Hecke, het klopt niet dat er voor de filmsector specifieke maatregelen werden genomen. Voor de filmsector werden, net zoals voor de sectoren jeugdwerk, beeldende kunst, musea en muziekprojecten, de middelen gewoon toegevoegd aan de bestaande reglementen. In de begroting werden ze wel steeds geplaatst onder specifieke 'Lottoallocaties'. Daarenboven schijnt u ervan uit te gaan dat er vanuit de sector letteren geen aanvragen zouden kunnen komen via de nieuwe reglementen. Ik kan u echter mededelen dat ook vanuit die sector reeds officiële aanvragen zijn binnengekomen. Gezien de schommelingen die jaar tot jaar kunnen optreden in de beschikbare Loterijmiddelen, houd ik ook hier vast aan het uitgangspunt om Loterijmiddelen niet te koppelen aan structurele subsidies.

Ik kan beamen dat er verwarring mogelijk is gezien de gelijktijdige communicatie voor 2003 en 2004. De communicatie voor 2003 was echter dringend, aangezien de herverdeling van die middelen erg laat op het jaar gebeurde en de rechthebbende organisaties dringend duidelijkheid nodig hadden. Eind 2003 werden niet de subsidieaanvragen als dusdanig opgevraagd, maar vond de mededeling van de beslissing plaats, weliswaar meestal gepaard gaand met de vraag naar de vervollediging van het administratief dossier. Tegelijk wou ik echter zo spoedig mogelijk de spelregels voor het jaar 2004 bekendmaken, om niet nogmaals een moeilijk overgangsjaar zoals 2003 te veroorzaken. De bekendmaking van de reglementen enerzijds en de afspraak om vervroegd een gedeeltelijke herverdeling door te voeren, zorgen ervoor dat er vanaf dit jaar met een propere lei kan worden gewerkt.

Ik vond het bovendien noodzakelijk om dit jaar tijdig de spelregels duidelijk te maken om te vermijden dat bij de overgang naar een nieuwe regering, de volgende minister met een half afgewerkt dossier en met nieuwe overgangsprikelen zou worden geconfronteerd. Het budget voor cultuur voor het

jaar 2003 werd herverdeeld en bedraagt 6.668.286 euro.

Vermits er voor het jaar 2004 nog geen beslissingen werden genomen, is de vraag naar het tijdstip van uitbetaling van subsidies wel heel erg voorbarig, zeker gezien het feit dat er door de reglementering van deze subsidies vanaf dit jaar spelregels zijn voor de toewijzing van subsidies. Ik wil die volgen. Momenteel wordt de prioriteit gegeven aan de definitieve afhandeling van de dossiers uit het verleden. Bij een beperkt aantal dossiers stellen zich nog enkele technische problemen. Voor de afhandeling van deze dossiers in de toekomst, is er in elk geval ook een grote stap vooruit gezet, want vanaf nu zullen de functioneel bevoegde afdelingen hun dossiers ook opvolgen en beheren. Het belang hiervan mag niet worden onderschat, want we komen uit een situatie waarbij deze ambtenaren op geen enkele wijze door de Nationale Loterij werden betrokken en er geen sprake was van enige afstemming van beleid.

Mijnheer Stassen, de creatie van de zogenaamde kleine erkenning vangt inderdaad het verdwijnen op van het beroemde KB van 1969, dat mogelijk maakte dat organisaties in aanmerking kwamen voor de inning van giften met fiscale vrijstelling. Wat de vrijstelling van BTW-heffing betreft, werd ik zelf, blijkbaar gelijktijdig met u, geconfronteerd met een identieke vraag vanuit de sector. Mijn medewerkers hebben afgesproken met vertegenwoordigers uit de sociaal-culturele sector dat zal worden onderzocht of dit inderdaad een bijkomend, en initieel niet te voorzien voordeel zou kunnen zijn van deze reglementering. Een vijfde, of 21 percent, is natuurlijk niet onbelangrijk.

Afrondend wil ik nog zeggen dat ik de eerste ben om toe te geven dat de overgang van het federale systeem naar het Vlaamse systeem niet altijd even vlot is verlopen. Naar aanleiding van eerdere vragen in deze commissie heb ik echter ook reeds een uitgebreide toelichting kunnen geven over de oorzaken van de moeilijkheden. Ik kan me niet indenken dat deze commissie niet zou toejuichen dat er nu eindelijk een model is ontwikkeld waarbij de afstemming op het Vlaamse beleid werd doorgevoerd en waarbij de middelen waarin werd voorzien op verschillende decretale allocaties, de facto toenemen. Daarenboven is door de link met de decreten en reglementen, en door de creatie van een beperkt aantal nieuwe reglementen, ook eindelijk een systeem ontstaan dat garandeert dat iedereen op dezelfde wijze kan worden behandeld. Ik kan ook enkel hopen dat de volgende minister deze ingeslagen weg verder zal bewandelen, zodat wan-

Van Grembergen

neer er in het licht van het op stapel staande kunstendecreet een nieuwe beslissingsronde aan de orde is, dit probleem ook voor de sector podiumkunsten definitief van de baan is.

Er kan nog worden gediscussieerd over de grootte van de bedragen die worden toegewezen aan deze of gene sector, maar ik hoop dat men niet in de val zal lopen om sectoren tegen elkaar uit te spelen. Het bedrag van de Lotto zal altijd moeten worden verdeeld aan de hand van redelijkheid en politieke verantwoordelijkheid en op basis van reglementen en decreten.

De voorzitter : Mevrouw Van Hecke heeft het woord.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik wil u in de eerste plaats bedanken voor de lieve attentie. De dichtbundel onderlijnt de inzet die we in deze commissie over de partijgrenzen heen hebben om hetzelfde doel te bereiken.

Ik heb een aantal losse opmerkingen. Ik heb inderdaad over het hoofd gezien dat de nieuwe regeling gelijk is aan de regeling die werd voorzien in het koepeldecreet. Het enige verschil is dus dat een decretaale bepaling werd omgezet in een reglement. Ik heb de teksten niet vergeleken en ga ervan uit dat het advies kan worden meegenomen. Ik was wel op de hoogte van de betoelaging van hobbyclubs en verenigingen voor vrijetijdsbesteding. Ik dacht dat het een ander soort reglement was geworden. U hebt voldaan aan de vraag naar noodzakelijke advisering, al is er dan geen strikte adviesaanvraag voor de reglementen. Ik was verkeerd doordat ik er geen verwijzingen naar had gevonden.

Ik heb nog een vraag over de gestroomlijnde communicatie. U vertelde dat degenen die tot vandaag konden genieten van Lottogeld, werden verwittigd dat er een nieuw reglement bestaat en dat het kan worden opgevraagd. Ik herhaal dat men goed moet weten waar moet worden gezocht naar het reglement. 'Loterijgeld' bestaat niet als mogelijke vindplaats op de website. Slechts via 'regelgeving cultuur' kan worden ontdekt dat er een reglement bestaat over de Nationale Loterij. De website voldeed dus niet helemaal aan de communicatie. Ik vraag me af waarom de steunpunten niet werden ingeschakeld om de communicatie met de sector te verzorgen. Het is immers de bedoeling dat ze mee instaan voor communicatie en dat ze de juiste weg kunnen wijzen aan nieuwe initiatiefnemers. Initia-

tiefnemers moeten minstens op de hoogte worden gebracht dat er nieuwe reglementen zijn.

Wat de problematiek van de sector film en letteren betreft, staat er blijkbaar een fout op de website. Op de website staat bij subsidies voor de Nationale Loterij dat in het audiovisuele veld voor culturele initiatieven een bedrag wordt gereserveerd uit de Loterijgelden en dat die via het Fonds Film zullen worden verdeeld. Voor de sector letteren staat er letterlijk : 'Vanaf 2004 worden voor de sector letteren geen specifieke maatregelen voorzien.'

Het is op basis daarvan dat ik mijn vragen heb gesteld. Ik neem echter aan dat uw interpretatie juist is, mijnheer de minister. De sector film krijgt trouwens een afzonderlijk item bij de verdeling van de Loterijgelden. Ik vrees dat het gaat om een foutje in de communicatie.

Wat de afbouw van de Loterijgelden binnen de structurele subsidies betreft, wil ik u erop wijzen dat die gelden zouden worden toegevoegd aan de structurele subsidies omdat de middelen voor internationalisering weggevallen zijn. Tijdens het begin van deze legislatuur waren er middelen voor internationalisering en waren er middelen voor de Lotto. De internationalisering werd ondergebracht bij de structurele middelen. De Loterijmiddelen moesten in elk geval blijven omdat de bijkomende middelen voor internationalisering zouden verdwijnen. Als dan ook de Loterijmiddelen verdwijnen en worden ondergebracht bij de structurele middelen, dan moet het voor diegenen die deze middelen nodig hebben, mogelijk blijven om daar een beroep op te doen. Het ging immers om een surplus voor bijkomende specifieke opdrachten. Op zich vind ik het echter geen probleem dat die Loterijgelden worden ondergebracht bij de structurele middelen. Die middelen moeten er dan wel zijn, ook vanuit het budget van de podiumkunsten, om aan die bijkomende opdrachten te voldoen, zonder een beroep te doen op die bijkomende middelen.

Wat de middelen voor 2003 betreft, zegt u, mijnheer de minister, dat er een communicatie is geweest over de toezegging van de middelen. Dat is echter niet zo gebeurd. Er werd meegedeeld wie in aanmerking kwam en dus een dossier moest indienen. Dat staat zo in de brief. Voor sommige organisaties was dat niet duidelijk. Zij dachten dat er nog een stap moest worden gezet voor ze die middelen effectief zouden krijgen. Na wat u vandaag hebt gezegd, wordt echter duidelijk dat ze alleen nog een dossier moeten indienen.

Van Hecke

Mijnheer de minister, we hebben altijd toegejuicht dat die middelen er zouden komen. De kinderziekten waren nogal talrijk en hebben nogal lang geduurd, maar stilaan valt alles in de plooi en kunnen de lijnen worden uitgezet voor de toekomst van de Loterijmiddelen.

De voorzitter : De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen : Mijnheer de minister, we hopen dat deze Lottomiddelen op een correcte manier zullen worden toegepast, ook tijdens de volgende legislatuur. Ik onderschrijf de criteria die u hebt opgesomd en waaraan de verdeling van de Lottomiddelen moet voldoen. Volgens mevrouw Van Hecke is dat allemaal onduidelijker verlopen dan had gekund. De transparantie die u beoogt, is dan ook heel belangrijk. Met die Lottomiddelen moet niet onmiddellijk een structureel beleid worden gevoerd.

Uit uw antwoord op mijn laatste vraag begrijp ik dat een klein deel van de problemen voor de uit de boot gevallen organisaties en het sociaal-cultureel werk is opgelost, via de zogenaamde kleine erkenning.

Als u nu nog de vrijstelling van BTW-heffing kunt regelen, dan is er al heel wat gebeurd. We hopen dat de overgang in de sociaal-culturele sector iets minder bruusk zal moeten verlopen dan nu het geval is.

Minister Paul Van Grembergen : Mijnheer Vandenbossche, u vroeg of er nog altijd Loterijmiddelen naar nationale initiatieven gaan. Normaal gezien moeten die geïncorporeerd zijn bij ons. We stellen echter vast dat er nog altijd middelen van de Nationale Loterij worden uitgetrokken voor de prinsen van de hoofdstad en hun entourage.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Dirk Holemans tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over de noodzaak van de dringende restauratie van de Boekentoren te Gent

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Holemans tot de heer Van Grembergen,

Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over de noodzaak van de dringende restauratie van de Boekentoren te Gent.

De heer Holemans heeft het woord.

De heer Dirk Holemans : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, onlangs kwam de kwetsbare toestand van de Boekentoren in Gent weer in het nieuws. Ik zeg 'weer', want iedereen die actief is geweest aan de universiteit van Gent, weet dat dit zorgenkind al lang meegaat. Ik citeer : 'Als er binnenkort niet drastisch wordt ingegrepen, loopt de Boekentoren, de centrale bibliotheek van de Gentse universiteit, onherstelbare schade op.'

Mijnheer de minister, ik moet u er niet van overtuigen dat de Boekentoren een bijzonder gebouw is. Het is een pronkstuk van architect Henry van de Velde. Het is een modernistisch gebouw uit het interbellum dat bepalend is voor de Gentse stadslijn. Vele studenten hebben uren gesleten in de leeszaal die eveneens wordt gekenmerkt door een heel bijzondere architecturale lijn.

De heer Singer heeft een grondige studie uitgevoerd. De restauratiekosten worden op 40 miljoen euro geraamd. Daarbij zou 14 miljoen euro afkomstig zijn van Monumentenzorg. De rest zou door de universiteit van Gent moeten worden gefinancierd. De rector van de Gentse universiteit heeft laten weten dat de universiteit deze kosten niet kan dragen. Het lijkt me ook absurd om dit van een universiteit te vragen. Zij moet zich in eerste instantie bezighouden met de opleiding van de jongeren, wat steeds belangrijker wordt.

Het is de verantwoordelijkheid van de verschillende overheden om de universiteit van Gent bij te springen in deze restauratiewerken.

Mijnheer de minister, kunt u in dit dossier proactief optreden ? Welke stappen kunt u samen met de andere overheden zetten om de nodige fondsen vrij te maken ?

De voorzitter : Mevrouw De Gryze heeft het woord.

Mevrouw Niki De Gryze : Ik sluit me aan bij deze vraag. Het gaat immers ook over de boeken zelf. Die moeten goed worden bewaard om blijvend geconsulteerd te kunnen worden. Ik lees in de media dat een nieuw ventilatie- en verwarmingssysteem een flinke hap zal nemen uit het geraamde budget van 40 miljoen euro. In de toren staan de boeken te

De Gryze

droog, in de kelder staan ze te nat en in de leeszaal worden ze door het vele glas te warm. Bovendien zijn er te veel temperatuurschommelingen. Voor boeken is het essentieel dat ze bij een goede temperatuur worden bewaard. Ik hoop dan ook dat er spoedig werk kan worden gemaakt van een financiële tegemoetkoming.

De voorzitter : Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen : Het signaal dat we hebben ontvangen, is uiterst belangrijk. De studie van de heer Singer is een uitstekend repertorium van de toestand van de Boekentoren. Over de waarde van de Boekentoren zijn we het hier in essentie allemaal eens.

De Boekentoren is een merkwaardig gebouw van Henry van de Velde. Het behoort tot het Vlaams patrimonium. Door zijn architectuur behoort het zelfs tot het wereldpatrimonium van de architectuur. We moeten er dan ook de nodige aandacht aan besteden.

Los van het rapport van de heer Singer, maken mijn diensten zich vooral zorgen over de toeneemende waterinfiltratie in de belvédère of de kop van de Boekentoren. Er zijn nog gebouwen in Vlaanderen met een belvédère, zoals de Boerentoren en de IJzertoren.

De toestand van de belvédère van de Boekentoren is zorgwekkend. Er zijn ook problemen met de gevelafwerking. De heer van de Velde opteerde bij de bouw van de toren voor een volledig gewapendbetonconstructie met bouw materiaal dat in de jaren dertig in onze gewesten nog niet veel werd gebruikt.

Reeds 30 jaar na de bouw van de Boekentoren kwamen de eerste gebreken in de betonbouw aan het licht. Halfweg de jaren zestig werd het volledige gebouw voorzien van een laag epoxyhars om te vermijden dat de wapeningsstaven die zich dicht bij de oppervlakte bevinden, verder zouden roesten. Door deze ingreep werd het schadebeeld enigszins beperkt maar op termijn moet er een structurele restauratie komen van heel de gewapendbetonstructuur.

Om aanvullend bij het privé-initiatief van de heer Singer de schade aan de Boekentoren in beeld te brengen, heb ik Monumentenwacht Oost-Vlaanderen de opdracht gegeven het gebouw volledig te in-

specteren op basis van het document dat de heer Singer ons heeft bezorgd. Het team beschikt over een bijzondere expertise in het werken met industriële bouwtechnieken, waarmee ze zowel de interne structuur als de gevel van de boekentoren aan een grondig onderzoek zullen onderwerpen. Het rapport, desgevallend aangevuld met de gegevens van het rapport-Singer, kan worden ingebracht in de voorstudie voor de restauratie van het monument. De Vlaamse overheid heeft voor het beheer van de beschermde monumenten een premiestelsel uitgewerkt, dat de eigenaars van dergelijke monumenten voor een belangrijk deel bijstaat bij de restauratie van hun beschermde eigendommen. De premie bedraagt, afhankelijk van de eigenaar en de aard van het pand, 40 tot 90 percent.

Mijnheer Holemans, u gaat ervan uit dat dit ook een zware dobber wordt voor de universiteit zelf. Het gaat over 1,6 miljard frank, terwijl de totale begroting voor monumentenzorg jaarlijks ongeveer 2 miljard frank bedraagt. Dit zou het monumentenbeleid voor alle andere sectoren hypothekeren, en dat is onverantwoord. We moeten samen met de universiteit, de stad en de provincie rond de tafel zitten en een meerjarenplanning opstellen om de schade te beperken en de restauratie over een tiental jaar te spreiden. Het is een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Ik hoop dat de volgende Vlaamse regering dit onder handen zal nemen en een fundamentele oplossing zal uitwerken.

Een aantal monumenten behoort tot ons erfgoed. Zonder de middelen van Monumentenzorg aan te tasten, moeten die restauratiedossiers toch worden behandeld. Het gaat over de Sint-Bernardusabdij van Hemiksem, de abdij van het Park te Leuven, de abdij van Herkenrode, het mijnpatrimonium van Limburg en de Boekentoren te Gent. Er zal een bijzondere inspanning en een bijzonder beleid nodig zijn.

PPS-initiatieven zijn ook mogelijk. Het belangrijkste is dat de dienst Monumenten zo vlug mogelijk een goed dossier opstelt dat gelijkloopt met de dossiers die de heer Singer aan ons heeft overgemaakt. Ik hoop dat de politieke wil bestaat om dit belangrijke monument voor verdere schade en aftakeling te behoeden.

De voorzitter : De heer Holemans heeft het woord.

De heer Dirk Holemans : Mijnheer de minister, als ik het goed begrijp, gaat de monumentenwacht op inspectie en komt er een meerjarenplanning. Voor de rest onderschrijf ik uw pleidooi. Eigenlijk zegt u dat we ervoor moeten zorgen dat het cultuurbud-

Holemans

get van Vlaanderen dat van grote Europese steden overstijgt.

De voorzitter : Mevrouw De Gryze heeft het woord.

Mevrouw Niki De Gryze : Mijnheer de minister, u spreekt over een tienjarenplan, maar ik heb gelezen dat bepaalde zaken binnen de 3 jaar in orde moeten zijn, of dat het anders om zeep is.

Minister Paul Van Grembergen : Er moeten vrij snel een aantal ingrepen gebeuren, die essentieel zijn voor een goed verloop van de verdere restauratie. Daarvoor hebben we een goed technisch verslag nodig, op basis waarvan we keuzes moeten maken. Dat is een verantwoordelijkheid van de verschillende overheden.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jan Verfaillie tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over monumenten, stads- en dorpsgezichten in West-Vlaanderen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Verfaillie tot de heer Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over monumenten, stads- en dorpsgezichten in West-Vlaanderen.

De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, de vorige vraag om uitleg van de heer Holemans en mijn vraag tonen aan dat er rekening moet worden gehouden met de financiële mogelijkheden. Enerzijds worden bijkomende klasseringen gedaan, anderzijds krijgen grote, geklasseerde monumenten die dringend aan restauratie toe zijn, niet de nodige middelen. Ik heb hierover al eens een vraag gesteld.

De Vlaamse overheid is bezig met een volledige inventarisatie van belangrijk bouwkundig erfgoed in West-Vlaanderen. Het volledig onderzoek zal vermoedelijk afgerond zijn tegen eind 2008. In de eerste plaats is de Vlaamse overheid van plan om

bijna 900 panden te beschermen in West-Vlaanderen. De huidige beleidslijn waarbij de provincie en de gemeenten een niet-bindend advies mogen uitbrengen bij de beschermingsvoorstellen en vooral mogen helpen betalen – het zogenaamde systeem van koppelsubsidies –, maar geen inspraak hebben bij het uittekenen van de grote beleidslijnen, kan nooit een goede basis vormen.

Daarom pleit de provincie, onder andere in het kader van het kerntakendebate, voor een complementair erfgoedbeleid waarbij de koppelsubsidies worden afgeschaft en de drie bestuursniveaus, Vlaanderen, provincies en gemeenten, in onderlinge afspraak en verantwoordelijkheid een monumentenzorgbeleid te voeren.

Mijnheer de minister, in oktober 2003 startte u de beschermingsprocedure voor een zestigtal panden in Veurne. De bestendige deputatie van West-Vlaanderen heeft nu een gedeeltelijk gunstig advies uitgebracht voor deze beschermingen. Voor de bescherming als monument van de uitgebreide selectie huizen uit de 18e, 19e en 20e eeuw – in totaal een 50-tal – bracht de bestendige deputatie een ongunstig advies uit. Met deze beslissing wil de bestendige deputatie geenszins aangeven dat de selectie geen enkel pand bevat dat voldoende monumentenwaarde heeft, maar wel een gebrek aan inspraak bij het uittekenen van de grote beleidslijnen aanklagen.

Zo wil de provincie nogmaals benadrukken dat de zorg voor het cultureel erfgoed ten volle moet worden gedragen door zowel het lokale, het regionale als het Vlaamse beleidsniveau. De provincie West-Vlaanderen pleit dan ook, net als alle andere Vlaamse provincies, voor een complementair erfgoedbeleid.

Ik haalde mijn informatie van de bestendige deputatie, van een persmededeling van de heer Pertry, sp.a-gedeputeerde bevoegd voor erfgoed en beschermingsbeleid. Mijnheer de minister, zou het niet interessant zijn om de geklasseerde gebouwen die dringend nood hebben aan restauratie, eerst aan te pakken in plaats van bijkomend gebouwen te klasseren ? We beschikken niet over de nodige financiële middelen om beide te doen. De Vlaamse regering heeft tijdens deze legislatuur onvoldoende budgetten uitgetrokken voor en stimulansen gegeven aan cultuur en het cultuurhistorisch patrimonium.

Mijnheer de minister, hoe komt het dat u geen overleg hebt gepleegd met het regionale beleidsniveau ? Wat is uw standpunt ten opzichte van een

Verfaillie

complementair erfgoedbeleid waarbij koppelsubsidies worden afgeschaft en de drie bestuursniveaus in onderlinge afspraak en verantwoordelijkheid een monumentenzorgbeleid voeren ? Hoe staat u ten opzichte van het advies van de provincie West-Vlaanderen voor een zestigtal panden in Veurne ? Wanneer wordt de definitieve beslissing voor dit dossier genomen ? Heeft u al andere adviezen binnen van de provincie West-Vlaanderen voor andere gemeenten ?

Mijnheer de minister, het schepencollege van Veurne heeft een gunstig advies gegeven, op voorwaarde dat u extra financiële middelen geeft om de verschillende gebouwen te kunnen onderhouden en restaureren.

De heer Dirk Holemans : Mijnheer de minister, het cultuurbudget is nog nooit zo snel gestegen als tijdens deze legislatuur. Ik heb u een verkeerde interpretatie horen geven van het kerntakendebat. Ik heb gezegd dat de koppelsubsidies moeten worden vervangen door complementariteit : ieder zijn budget, ieder zijn beleid. Volgens mij bestaat het kerntakendebat uit het eenduidig toewijzen van de verschillende taken aan een bepaald niveau. Maar misschien is dat discussiestof voor een andere commissie.

De voorzitter : Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen : In het kader van het kerntakendebat werd er met betrekking tot de diverse beleidsdomeinen overleg gepleegd tussen de verschillende bestuursniveaus, ook inzake de bescherming van het onroerend erfgoed en de financiële ondersteuning van het beheer van dit erfgoed. Bij de afronding van dit kerntakendebat werd besloten dat de Vlaamse overheid in de toekomst de volledige verantwoordelijkheid zal dragen bij het beschermen en beheren van het onroerend erfgoed, maar dat de adviesfunctie van de lokale besturen noodzakelijk blijft, en dat een adviesfunctie op het provinciaal niveau wenselijk is vanuit het oogpunt van een complementair gebiedsgericht beleidskader.

Die adviesfunctie moet zowel de lokale als de regionale overheden de mogelijkheid geven de zorg voor het onroerend erfgoed in te schrijven in de structuur- en uitvoeringsplannen. De conclusie van het kerntakendebat inzake het beleid en het beheer van ons onroerend erfgoed heeft tot gevolg dat op termijn de zogenaamde koppelsubsidies zul-

len verdwijnen. Dit is trouwens reeds het geval voor de onderhoudspremieregeling voor beschermde monumenten, de restauratiepremie voor wetenschappelijk onderzoek voorafgaand aan de eigenlijke restauratiewerkzaamheden, en de premies voor het opmaken van landschapsbeheersplannen en de uitvoering van die plannen in beschermde landschappen. Er zijn dus al stappen gezet.

De voornoemde premies worden nu volledig en uitsluitend door het Vlaams Gewest gedragen. Voor de premie voor restauratiewerken aan beschermde monumenten bestaat tot op heden een verdeelsleutel waarbij, naast het aandeel van de premienemer, het Vlaams Gewest de hoofdmoot van de premie draagt. De regionale en lokale besturen volgen met een kleiner aandeel. Ik wil hierover geen misverstanden laten bestaan. De afschaffing van de koppelsubsidies in de restauratiepremieregeling kan alleen op voorwaarde dat ik de garantie krijg dat het huidige volume van de restauratiewerkzaamheden niet afneemt.

De praktijk leert ons dat de nood aan bijkomende middelen in deze sector immers zeer groot is. Als het feit dat de budgettaire-financiële last volledig voor rekening van het Vlaams Gewest komt, tot gevolg heeft dat we op het terrein een quasi-halvering krijgen van restauratie en zorg voor ons erfgoed, dan zeg ik neen. Dan hebben we een diabolische beslissing genomen, die het erfgoed niet ten goede komt.

Mijnheer Verfaillie, ik ben het niet eens met uw basisfilosofie dat we moeten beschermen op basis van de middelen die we ter beschikking hebben. Dan zou er in Vlaanderen nog niet veel gebeurd zijn. Nu wordt er immers precies een sterke dynamiek gegeven aan beschermingsdossiers. Die worden inhoudelijk zeer goed gemotiveerd, gesteund door het algemene gevoel in Vlaanderen, waar men een ongemeen grote belangstelling koestert voor het belang van ons erfgoed, monumentaal, archeologisch of anderzijds. Die dynamiek mag niet worden gestopt.

We bevinden ons terzake nog steeds niet op het niveau van Nederland, Denemarken, de Scandinavische landen of Groot-Brittannië. In Groot-Brittannië is er natuurlijk wel sprake van de National Trust, die belangrijke middelen genereert uit de privé-sector, waardoor grote restauraties kunnen worden aangepakt. Dat heeft dan weer te maken met een bepaald belastingbeleid en een specifiek systeem. Dergelijke geldstromen worden vrijge-

Van Grembergen

steld van belastingen, waardoor ze kunnen worden ingebracht.

Wij hebben nog steeds niet dezelfde mogelijkheden. Dit geeft voortdurend aanleiding tot overleg met de federale regering. Federaal is men echter niet erg geneigd om de belastinginkomsten op die wijze te laten dalen en een geldstroom op gang te brengen in de richting van de gemeenschappen en de gewesten, die terzake verantwoordelijkheid dragen.

Boven op de noodzakelijke groei van de middelen voor onderhoud en restauratie is een compensatie van de huidige inbreng van de provincies en gemeenten bij de restauratie van beschermde monumenten in de Vlaamse begroting momenteel een *conditio sine qua non* voor de uitvoering van de afspraken gemaakt in het kader van het kerntaken-debat. Zoals het huidige systeem werkt, met geld ingebracht door gewest, provincie, gemeente en particulieren, is er trouwens sprake van een vermenigvuldigingseffect inzake restauratie en tewerkstelling, en ten voordele van familiebedrijven, handwerklui en specifieke ambachtenkennis, die anders verloren dreigt te gaan. Bij mijn weten bestaat er federaal of Vlaams geen maatregel die zo sterk inspeelt op tewerkstellingsmogelijkheden. Voor sommige van die vakken is er wel sprake van een ambachtelijke opleiding, die aan veel mensen kan worden verstrekt. Maar voor andere opleidingen worden soms talenten gevraagd waarover sommige jongelui niet beschikken. Zo kan dit worden ingevuld. De komende weken, maanden en jaren moet op het politieke discussieplatform het besef groeien dat een dergelijke factor op het terrein zeer veel kan doen voor het tewerkstellingsbeleid.

Ik hoef u niet te zeggen dat de ontwerplijst van de beschermingsdossiers in kwestie een gunstig advies zonder opmerkingen kreeg van uw gemeentebestuur van Veurne. Bovendien waren er geen reacties op het openbaar onderzoek, en werden er slechts twee, weinig overtuigende, privé-bezwaren ingediend. Wat meer is, er werden diverse aanvragen van particulieren voor bijkomende beschermingen in Veurne genoteerd. Alle adviezen, bezwaren en reacties worden momenteel gebundeld in een dossier Beëindigd Onderzoek, dat voor eindadvies aan een onafhankelijk adviesorgaan, de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen, zal worden voorgelegd. Op basis van deze adviezen zal ik een eindbeslissing nemen, uiterlijk één jaar na datum van de ontwerplijst. Bij

deze gelegenheid zal ik kennis nemen van de bezwaren van de bestendige deputatie.

Mijn diensten nemen systematisch contact op met de gemeentebesturen naar aanleiding van een opgestelde lijst van te beschermen panden, geselecteerd uit de gehele inventarisatie van het grondgebied. De reacties zijn over het algemeen gunstig. Dat geldt ook voor het provinciebestuur. De heer Pertry is een gewaardeerd gedeputeerde.

De voorzitter : De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie : Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. We moeten de mensen echter geen rad voor de ogen draaien. De budgetten voor Monumenten en Landschappen stijgen onvoldoende als we dit vergelijken met het aantal gebouwen dat wordt geklasseerd. Er is sprake van relatief lange wachttijden. Dat heeft tot gevolg dat er, vanaf het goedkeuren van het dossier tot de uitvoering ervan, opnieuw bijkomende werken moeten worden uitgevoerd, met een stijging van de kostprijs tot gevolg. Die stijging moet integraal door de particulier worden gedragen, daar de subsidie daarop niet van toepassing is.

Ik betwijfel niet dat het noodzakelijk is een degelijk erfgoedbeleid te voeren. We moeten onze historische gebouwen veilig stellen voor ons nageslacht. Noch CD&V, noch ikzelf betwijfelen dat. We zien echter dat er onvoldoende geld ter beschikking is om die geklasseerde gebouwen in orde te maken, terwijl er een nieuwe golf van klasseringen komt, zonder dat men op voorhand de financiële implicaties daarvan gaat berekenen en bestuderen. Dat is mijn kritiek.

Het is ook de kritiek van de heer Pertry. Wat ik naar voren heb gebracht, is bijna integraal hetzelfde als wat deze sp.a-gedeputeerde stelde met betrekking tot West-Vlaanderen. Hij zei dat het zo niet langer kan, en dat er meer overleg en inspraak moet komen. Blijkbaar deelt sp.a volledig mijn mening, althans in West-Vlaanderen.

Minister Paul Van Grembergen : Niet alle geklasseerde monumenten moeten onmiddellijk aan een zware restauratie worden onderworpen. Wij dragen reeds de onderhoudsverantwoordelijkheid en de verantwoordelijkheid voor kleine restauraties. De wachttijd daarvoor is betrekkelijk klein : 3 maanden voor de onderhoudspremie en 1 jaar voor de restauratiepremie. Dan heb ik het over particulieren.

De voorzitter : De heer Vandenbossche heeft het woord.

De heer Dany Vandenbossche : Mijnheer Verfaillie, ik vind uw redenering wat vreemd. U verwijst naar het feit dat een sp.a-gedeputeerde in West-Vlaanderen zijn mening te kennen heeft gegeven over de wijze waarop monumenten worden geklasseerd in Vlaanderen. Dat is ten eerste zijn volste recht. Ten tweede spreekt hij, als West-Vlaams gedeputeerde, voor West-Vlaanderen. Dat zal in het geval van uw partij hetzelfde zijn. Wij zijn echter van Oost-Vlaanderen.

De voorzitter : De heer Holemans heeft het woord.

De heer Dirk Holemans : Daar ik vind dat alle provincies aan bod moeten komen, wil ik als Antwerpenaar verwijzen naar een Limburger. Mijnheer Verfaillie, het ware goed mocht u even overleggen met uw fractiegenoot, de heer Sauwens. Die zal u wijzen op het belang van een sterk beschermingsbeleid.

De heer Jan Verfaillie : Op dat vlak zitten de heer Sauwens en ikzelf op dezelfde golflengte. Ik zal het erfgoedbeleid zeker niet in vraag stellen. Er moet wel in de nodige middelen worden voorzien, en ook de heer Sauwens heeft dat gezegd.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Mieke Van Hecke tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over de problemen bij de start van het Kunstenloket

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Van Hecke tot de heer Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over de problemen bij de start van het Kunstenloket.

Mevrouw Van Hecke heeft het woord.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, op 1 juli vorig jaar trad het langverwachte nieuwe sociaal statuut voor de kunstenaars in werking. Sindsdien kunnen kunstenaars eindelijk genieten van een volledige sociale bescherming : ziekteverzekering,

jaarlijkse vakantie, kinderbijslag, pensioen en uitkeringen in geval van werkloosheid of arbeidsongeschiktheid. De invoering van dit statuut loopt op het federale niveau niet van een leien dakje, maar hierover interpeleerden onze collega's al meermaals de federaal bevoegde ministers. Het gaat hier over een federale maatregel, maar toch wordt de Vlaamse regering ingeschakeld bij de invoering van dit nieuwe statuut. Want kunst en cultuur behoren nu eenmaal tot de Vlaamse bevoegdheden.

Tot 1 januari was de Helpdesk Kunsten operationeel : een initiatief van de verschillende betrokken steunpunten, in samenwerking met de kunstenaarsvereniging NICC. De Helpdesk Kunsten organiseerde infosessies en bood juridische eerstelijns-hulp aan individuele kunstenaars aan. Zoals u weet, was de lijst van hun vragen zeer lang. Er was afgesproken dat vanaf 2004 het Kunstenloket deze taak zou overnemen. Als ik het me goed herinner, waren daarvoor middelen in de begroting voorzien. De taakinvulling blijkt echter nog steeds niet het geval te zijn. Dit Kunstenloket zou een gemeenschappelijk initiatief van cultuur en tewerkstelling worden. Het zou een VZW worden, met vertegenwoordigers van de werknemers en de werkgevers.

Ik heb enkele vragen over de periode tussen de stopzetting van de helpdesk en het opstarten van het Kunstenloket. Ik heb veel documenten in handen gekregen over de organisatie van het Kunstenloket : moet dat gebeuren met of zonder de werkgevers, en met of zonder de steunpunten ? Ik heb ondertussen vernomen dat er een akkoord is bereikt. Toch leg ik u mijn vragen voor.

Waarom is het Kunstenloket nog niet operationeel en waarom werd de individuele advieslijn van de Helpdesk Kunsten stopgezet, waardoor kunstenaars of organisaties nergens met hun vele en dringende vragen terecht kunnen ? Wat is de samenstelling en de doelstelling van de VZW Kunstenloket en wanneer zal die VZW definitief opgericht en operationeel zijn ? Wordt daarin een vertegenwoordiger opgenomen van de beeldende kunstenaars en van de middenstandsorganisaties van zelfstandigen ? Het is toch de bedoeling dat dergelijke helpdesk ook op vragen kan antwoorden van kunstenaars die kiezen voor het zelfstandigenstatuut ? Worden er werkgeversvertegenwoordigers opgenomen van alle kunstensectoren, of enkel van de podiumkunsten ? Blijven de kunstesteunpunten vertegenwoordigd in het Kunstenloket ?

De voorzitter : De heer Vandenbossche heeft het woord.

De heer Dany Vandenbossche : Mijnheer de voorzitter, ik ben zeer blij met het feit dat het Kunstenloket er al is. Heel kort wil ik echter nog eens terugkomen op datgene waarover we in deze commissie al veel hebben gedebatteerd. Veel zaken die een directe impact hebben op het cultuurbeleid van de gemeenschappen worden op een ander niveau geregeld.

Vaak gaat het hier om zeer fundamentele regelingen. Het kunstenaarsstatuut is hier een goed voorbeeld van. De situatie zou eenvoudiger zijn indien we aangelegenheden met een directe impact op het cultuurbeleid in de toekomst zelf zouden kunnen regelen.

De voorzitter : Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen : Mijnheer de voorzitter, ik zou willen beginnen met een persoonlijke opmerking.

Mevrouw Van Hecke, het Vlaams Parlement zal u missen. Het feit dat u zoveel antwoorden kent, bewijst dat we een helder en transparant beleid voeren. (*Gelach*)

Het kunstenaarsloket wordt opgericht door de ondertekening van de statuten van de VZW Kunstenloket. Momenteel wordt de laatste hand aan de definitieve versie van deze statuten gelegd. Eergisteren, op 27 januari 2004, hebben alle betrokken partijen een definitief akkoord over de invulling van het kunstenaarsloket bereikt. De oprichters van de VZW Kunstenloket zullen alles in het werk stellen om de continuïteit van de werking te garanderen en om deze VZW tegen 1 april 2004 te operationaliseren. Ondertussen is in een minimale continuïteit voorzien. De rubriek FAQ kan worden geraadpleegd. Infosessies worden momenteel evenwel niet gehouden.

De VZW Kunstenloket zal worden opgericht door zeven vertegenwoordigers van de werkgevers, zeven vertegenwoordigers van de werknemers en zeven door de Vlaamse Gemeenschap aan te duiden leden. Deze laatste leden moeten de deskundigheidsinbreng van de steunpunten verzekeren. Naast de oprichtende leden kan iedere vertegenwoordiger van een organisatie van werknemers, werkgevers of een in de artistieke sector actieve zelfstandige die over een maatschappelijke zetel in het Vlaams Gewest of in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest beschikt en die op de Nederlandse taalrol van de RSZ is ingeschreven, zich kandidaat

stellen om lid te worden. Indien hij tot de zijde van de werkgeversorganisaties wil toetreden, moet hij door alle bestaande leden van deze zijde worden voorgedragen. Indien hij tot de zijde van de werknemersorganisaties wil toetreden, moet hij door alle bestaande leden van die zijde worden voorgedragen. De Vlaamse regering zal voor een onafhankelijk en onpartijdig voorzitter zorgen.

In artikel 5 van de voorlopige versie van de statuten van de VZW Kunstenloket worden de doelstellingen en de activiteiten van de VZW omschreven. Ten eerste, de begeleiding en de opvolging van de implementatie van het nieuw sociaal statuut van de kunstenaar. Ten tweede, de informatieverstrekking en de eerstelijns hulp inzake de juridische en zakelijke aspecten van de artistieke activiteit. Ten derde, de gegevensverzameling, analyses en beleidsvoorbereidende adviezen inzake het tewerkstellings-, opleidings- en vormingsbeleid in de artistieke sector. Ten vierde, het organiseren en het stimuleren van vormings- en opleidingsprojecten om een betere aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt te creëren, om het duurzaam zelfstandig ondernemerschap te bevorderen en om de cultuur van het levenslang leren en het competentie management te stimuleren. Ten vijfde, de coördinatie van de verruiming van het sociaal overleg in de artistieke sector. Daarnaast kan de VZW Kunstenloket alle activiteiten ontplooiën die rechtstreeks of onrechtstreeks bijdragen tot de verwezenlijking van de reeds vermelde ideële, niet-winstgevende doelstellingen, met inbegrip van bijkomende commerciële en winstgevende activiteiten, binnen de grenzen van wat wettelijk is toegelaten en waarvan de opbrengsten te allen tijde volledig aan de verwezenlijking van de ideële, niet-winstgevende doelstellingen zullen worden besteed.

In het samenwerkingsprotocol engageren het Sociaal Fonds voor de Podiumkunsten en de nog op te richten VZW Kunstenloket zich om, elk op hun terrein, de nodige inspanningen te leveren om het sociaal overleg tot alle artistieke disciplines, met inbegrip van de beeldende kunsten, te verruimen.

De aanwezigheid van de verschillende kunstenteunpunten in het kunstenaarsloket zal voor de vertegenwoordiging van de verschillende kunstensectoren instaan. Tijdens de vergadering van 27 januari 2004 hebben de sociale partners en de kunstenteunpunten overeenstemming bereikt over de oprichting van de VZW Kunstenloket en over de manier waarop de deskundigheidsinbreng van de steunpunten zal worden verzekerd.

De voorzitter : Mevrouw Van Hecke heeft het woord.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Ik zou de minister willen bedanken voor zijn antwoord. Het verheugt me uiteraard dat deze belangrijke stap is gezet. Hoewel de helpdesk de rubriek FAQ heeft behouden, blijf ik het betreuren dat tussen eind december 2003 en 1 april 2004 geen enkele nieuwe vraag meer kan worden ingediend. Aangezien we ons in de beginfase van het nieuwe statuut bevinden, er-vaar ik dit als een leemte.

De periode tot 1 april zal waarschijnlijk noodzakelijk zijn, maar geeft een behoorlijk hiaat in de hulpverlening. Het is dan maar zo. Ik vermoed dat de steunpunten dit waarschijnlijk zo goed en zo kwaad als mogelijk zullen invullen. De vakbonden doen ook inspanningen om tussendoor wat te helpen, maar het aanspreekpunt zal er in die periode niet zijn.

Mijnheer de minister, ik wil nog een suggestie doen. Ik heb er geen probleem mee dat de regering een voorzitter aanduidt en dat dat iemand is die niet onafhankelijk is en niet verbonden is met een van de drie groepen. Zou het niet goed zijn dat u een voorstel doet waarbij u de instemming van twee van de drie geledingen vraagt ? Dit bestaat in beroepscommissies bij het onderwijs omdat men vindt dat er bij een aantal namen een beperkt draagvlak moet zijn. Ik doe alleen de suggestie omdat dit een legitimiteit en een draagvlak creëert voor de voorzitter omdat die niet wordt aangeduid door de groep maar door de regering. Men moet zich uitspreken over de kandidaat. In de meeste gevallen zal men wel akkoord gaan, maar dan wordt deze persoon niet geparachteerd maar wordt hij wel gedragen door de organisatie. De legitimiteit van een voorzitter is wel belangrijk, en die moet niet alleen vanuit de regering komen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Mieke Van Hecke tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over het leenrecht en de leensubsidies

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Van Hecke tot de heer Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aange-

legenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over het leenrecht en de leensubsidies.

Mevrouw Van Hecke heeft het woord.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, er is enorm veel commotie rond dit thema. Mijnheer de minister, het behoort aan de commissie voor Cultuur om u de gelegenheid te geven om een inhoudelijk antwoord te geven waarvan u zeker bent dat het juist zal worden gecommuniceerd.

België en de deelstaat Vlaanderen zijn al jaren verplicht het leenrecht in te vullen. Vanuit de Europese regelgeving ligt deze opdracht voornamelijk bij de staat België. De blokkering van het dossier gedurende jaren door de Franse Gemeenschap is iedereen bekend. Dat er nu een akkoord is, is een belangrijke stap voorwaarts. Ik geef de heer Dany Vandebossche voor 150 percent gelijk als hij zegt dat, wanneer Vlaanderen het leenrecht zou hebben ingevoerd, dit er helemaal anders zou hebben uitgezien. Een groot deel van de kritiek die naar voren wordt gebracht, heeft te maken met de eigen inzichten van de Franstalige Gemeenschap waarbij men zich federaal heeft aangesloten omdat er toch maar een akkoord zou zijn. Ik heb hier zeker begrip voor en wil u de gelegenheid geven dit ook te zeggen.

Volgens het akkoord zou elke bibliotheekgebruiker jaarlijks een vergoeding betalen om aan de auteurs te geven ter compensatie van hun gedeelde auteursrechten bij het uitlenen van hun boeken in de bibliotheken. Er is heel wat kritiek gekomen. De eerste kritiek had te maken met het bedrag van die leenvergoeding, namelijk 1 euro per jaar per bibliotheekkaart voor volwassenen en 0,5 euro per kind, met uitsluiting van een aantal bibliotheken, zoals de wetenschappelijke bibliotheken. Men betaalt ook niet voor boeken die men consulteert maar alleen voor boeken die men uitleent. Dit is logisch vermits het om een leenrecht gaat. U kent de punten van kritiek net zo goed als ik.

Er was al een engagement van de Vlaamse minister van Cultuur, ook van uw voorganger, dat dit leengeld niet zou worden aangerekend aan de bibliotheekgebruikers maar door de Vlaamse overheid zou worden gedragen.

Ik heb een vraag over de concrete inhoud van het KB, dat ik nog niet hebben kunnen zien, en de kritiek erover met betrekking tot de inkorting van de sperperiode voor de cd's. In het KB wordt een laag bedrag voor de leenvergoeding vastgelegd. Als dat

Van Hecke

leenrecht in de plaats zou komen van de leensubsidie, dan zou u winst doen, mijnheer de minister, want het is veel lager.

Gezien dat geringe bedrag, en het feit dat het een collectieve regeling wordt waarbij Vlaanderen het bedrag betaalt, zou de perceptie van de auteurs wel eens kunnen zijn dat het gewoon om een bijkomende subsidie gaat, en niet om een betaling van de consument aan de kunstenaar voor zijn creativiteit. En vandaag de dag leven we van percepties. Zo gezien, is het een gunst in plaats van een vergoeding voor gepresteerd werk. Dat aanvoelen verdient de nodige aandacht.

Ik hoop dat de leensubsidie die uw voorganger heeft ingevoerd, behouden blijft, aangezien ze een redelijke compensatie biedt voor de gederfde auteursrechten. Zult u dit krediet aan het Vlaams Fonds voor de Letteren geven, zodat ze het kunnen gebruiken voor hun opdracht, namelijk het ondersteunen van de creativiteit van de auteurs ?

De wetenschappelijke bibliotheken zijn uitgesloten. Ik ben er niet zo zeker van of dit de toets aan het gelijkheidsbeginsel zal doorstaan en of het logisch wordt gevonden dat de wetenschappelijke auteurs geen leenvergoeding zullen ontvangen. Dat moet nog blijken.

Kortom, de manier waarop het nu allemaal wordt voorgesteld, geeft de indruk dat het om een aalmoes gaat. Dat beantwoordt niet aan de oorspronkelijke doelstelling van het leenrecht, namelijk dat wie geniet van de creativiteit van een auteur, daar eigenlijk voor zou moeten betalen, zodat de auteur zijn inkomen veilig kan stellen en op een goede manier verder creatief kan zijn.

Overigens ben ik blij dat ik het zelf niet moet oplossen, en dat ik u hierover mag ondervragen.

De voorzitter : De heer Vandenbossche heeft het woord.

De heer Dany Vandenbossche : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, als er een onderwerp is dat hier al herhaaldelijk aan bod is gekomen, dan is het wel de problematiek van het leenrecht of de leensubsidies. Dit is typisch zo'n dossier dat op nationaal niveau moet worden afgehandeld omdat het auteursrecht en alles wat daarmee verbonden is, nu eenmaal een federale materie is. Het duurt echter al jaren om te voldoen aan de Europese normen. Beter iets dan niets, zouden

we kunnen zeggen, en daar komt het zowat op neer. Het wordt nu immers uitgevoerd door middel van een KB.

Deze belangrijke problematiek wordt door de huidige wetgeving niet geregeld. Bij een leenrecht gaat het eigenlijk over het aantal malen dat een boek – het werk van een auteur – is uitgeleend. Door het tot stand komen van een Vlaamse Centrale Catalogus, met alle automatisering van dien, zou het mogelijk moeten zijn de verdeling van dat bedrag meer te diversifiëren. Dat laat toe een deftige regeling uit te werken voor het verschil tussen veel gelezen en minder gelezen auteurs. Tot nu toe bestaat dat niet. Nochtans is het belangrijk hoe het bedrag wordt verdeeld.

Ik begrijp hoe men tot dit bedrag is gekomen. Het is het gevolg van de jarenlang aanslepende discussies. Er werd een bedrag bepaald, waarover men niet tevreden is. De kritiek daarover was voorspelbaar. De vraag is natuurlijk wat een redelijk bedrag is. Wellicht niemand kan daarop een antwoord geven. Een groot deel van de oplossing zou erin bestaan gebruik te maken van de bestaande informatisering in die sector. Op die manier kan worden nagegaan of het bedrag niet op een andere manier onder de auteurs kan worden verdeeld dan tot nu toe het geval is.

Ik weet niet waarom wetenschappelijke bibliotheken zijn uitgesloten. Het onderscheid tussen consulteren en lenen zal daar wel iets mee te maken hebben. Mijn houding is dat het beter is iets te hebben dan niets. De regeling is echter helemaal niet volmaakt. Ze voldoet niet aan wat onder een leenrecht kan worden verstaan. Ik begrijp wel dat er een compromis moest worden gevonden.

De voorzitter : Mevrouw De Gryze heeft het woord.

Mevrouw Niki De Gryze : Mijnheer de minister, er is nog een andere groep die zich gediscrimineerd voelt, namelijk de schrijvers van naslagwerken en journalisten. De werken worden ter plaatse geconsulteerd en gekopieerd.

Het koninklijk besluit zou bepalen dat er een lijst van bibliotheken kon worden opgesteld die zijn vrijgesteld van leenrecht. Dat is echter niet noodzakelijk, staat er bij vermeld. Wordt er effectief een lijst gemaakt ? Indien ja, wordt dat dan een lange lijst ?

De voorzitter : Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen : Mijnheer de voorzitter, geachte leden, net zoals mevrouw Van Hecke en anderen hebben we dagelijks de commentaren kunnen lezen. Bij tijd en wijle vroeg ik me af of het niet beter was in ballingschap te gaan. Alles wordt door elkaar gegooid, zonder rekening te houden met de verschillende verantwoordelijkheden, zonder kennis te hebben van de Europese richtlijn en zonder te weten wat de verantwoordelijkheid is van de federale regering of de gemeenschap. Dit mag echter niet leiden tot zure oprispingen. We moeten integendeel nadenken over hoe we in de toekomst het probleem kunnen ordenen en sturen. De beste oplossing zou natuurlijk zijn dat wij de volledige verantwoordelijkheid zouden krijgen.

Er is veel geschreven en ook veel slordige informatie de wereld ingestuurd. Om te beginnen wil ik er op wijzen dat de Europese richtlijn vaag is en ongemeen dubbelzinnig. Ze laat toe dat de lidstaten een interpretatie geven. Dit leidt tot zeer uiteenlopende standpunten en toepassingen. Zo geeft Oostenrijk 0,54 euro per jaar en per ontlenaar terwijl Denemarken bijna 10 euro geeft.

Het enige wat ons vandaag mag en kan verheugen, is het feit dat er een koninklijk besluit is en dat de federale staat geen dwaze, domme dwangsommen moet betalen omdat de zaak niet geregeld is. We hebben oeverloze discussies gevoerd en negatieve reacties ontvangen. Het resultaat is het koninklijk besluit waarnaar ik heb verwezen. Dat is een goede zaak. Ik zal niet beweren dat ik alles goed vind. Het is ook duidelijk dat deze regeling niet exclusief in het voordeel is van Nederlandstalige auteurs.

Met de leensubsidie hebben we een regeling om de Nederlandstalige auteurs en vertalers positief te discrimineren. Ik heb steeds herhaald aan de Vlaamse auteurs dat de leensubsidie veel meer in hun voordeel was dan de leenvergoeding als uitvoering van het leenrecht.

Mijn voorganger en huidig federaal minister, de heer Anciaux heeft het principe van de leensubsidie ingebracht. Verleden jaar hebben we het bedrag vastgelegd in de begroting en, via een goed reglement, gezorgd voor de uitvoering. Toen we de regeling op het terrein voorstelden, kregen we echter bakken kritiek over ons.

Als het leenrecht zeer strikt wordt toegepast, zoals professor Blanpain voorstaat, dan moeten we een vergoeding betalen voor elk boek van elke auteur dat in gelijk welke bibliotheek wordt uitgeleend. Dat lijkt ons om verschillende redenen een ondemocratische en asociale maatregel. Ik begrijp dat

de professor deze veralgemening gebruikt heeft om een zo groot mogelijk draagvlak te creëren om tot een oplossing te komen voor het leenrecht. Ik begrijp echter niet dat hij het op zo'n populistische manier blijft doen, nu het principe er is. Ik neem daar afstand van.

In het koninklijk besluit staat dat elke gebruiker het bedrag aan de bibliotheek zal betalen via een derdebetalersysteem, eerst via de gemeenschappen en later misschien via een andere weg. Dat systeem lijkt ons het beste vanuit een cultuurpolitiek standpunt : kennis vergaren is gratis en een basisrecht voor iedereen. Enkele jaren geleden heeft de Vlaamse regering de discussie gevoerd over het gratis maken van televisie kijken. We hebben daar toen de gratis bibliotheek aan gekoppeld. Kennis vergaren en een relatie ontwikkelen tot de wereld, mag niet alleen gebeuren via televisie kijken. Het moet ook via het geschreven woord en de bibliotheek gebeuren. Dat is de basisredenering en we zijn daar trots op. De bibliotheekrevolutie van de voorbije twintig jaar is ongemeen belangrijk en noodzakelijk. Het is een succes en die filosofie moeten we aanhouden. Ik weet dat sommigen vinden dat de lezer voor bibliotheekgebruik moet betalen. Ik blijf echter bij mijn standpunt dat het gratis moet blijven.

Er was een vraag waarom het bedrag zo laag is. Toen we hierover rond de tafel zaten, heeft de Vlaamse Gemeenschap zich akkoord verklaard. Hadden we dat niet gedaan, dan was er geen akkoord gekomen. Ik had de reacties dan wel eens willen zien. Men zou ons verweten hebben dat Vlaanderen zich beter voelde en een akkoord verhinderde om communautaire redenen. We hebben dan ook gekozen voor een akkoord ondanks de lage bedragen. Als er geen akkoord was bereikt en we in een boetesysteem waren beland, wat zou de 'weldenkende wereld' dan hebben gezegd ?

We kunnen een eigen regeling uitwerken en dat is belangrijk. We zullen in de toekomst het leenrecht voor een deel zelf kunnen invullen en creatief kunnen zijn in het optrekken van het schamele bedrag. Alles zal uiteraard afhangen van het politieke draagvlak en de keuzes die in het parlement worden gemaakt. Ik zal vanzelfsprekend verdedigen dat er meer middelen naartoe moeten gaan. Ik heb het dan specifiek over literaire auteurs. We dragen verantwoordelijkheid op cultureel vlak. Het departement Onderwijs draagt verantwoordelijkheid voor wat betreft wetenschappelijke en onderwijsliteratuur. Als het om budgetten gaat, moet elke minister zijn verantwoordelijkheid opnemen. Het zou niet correct zijn om alles bij de minister van Cul-

Van Grembergen

tuur te leggen. Ook de minister bevoegd voor wetenschappelijk onderzoek draagt verantwoordelijkheid.

Het wetenschappelijk onderzoek veronderstelt immers dat men de mogelijkheid heeft boeken te raadplegen en specifieke kennis te vergaren. Daar ligt dus ook een grote verantwoordelijkheid. Men moet dus het debat aangaan. Ook op het vlak van cultuur en onderwijs moeten verantwoordelijkheden worden opgenomen.

Iedereen heeft begrepen dat wij de leensubsidie hadden ingevoerd in afwachting van de leenvergoeding. Toen ik in 2002 naar de Boekenbeurs in Antwerpen ben gegaan, heb ik het invoeren van de leensubsidie aangekondigd en gesteld dat de middelen die toen op de begroting waren vastgelegd, ook echt zouden worden gebruikt. Wij deden dat om de eis kracht bij te zetten dat er op federaal niveau een oplossing zou komen voor het leenrecht. Wij hebben toen niet gezegd dat het systeem van de leensubsidie blijvend zou worden ingevoerd.

Wij hebben met nadruk gezegd dat de leenvergoeding als toepassing van het leenrecht veel minder gunstig uitvalt voor de literaire auteurs dan de leensubsidie. Er was toen ook al veel kritiek. Er werd opgemerkt dat men geen subsidie wilde omdat subsidie een gunst is, terwijl het leenrecht een recht is. Ik kan deze principes begrijpen, maar of het een goed uitgangspunt is, betwijfel ik.

Het instrument van de leensubsidie kan niet behouden blijven. Er zijn betere instrumenten voorhanden om de letteren te steunen. De algemene middelen voor de letteren, binnen de budgettaire ruimte die mij ter beschikking wordt gesteld door de Vlaamse regering, zal opnieuw worden geëvalueerd. Het probleem van de collectivisering en de leenvergoeding betalen uit algemene middelen is een betere oplossing. Het is een eenvoudige en juiste oplossing.

Wetenschappelijke en educatieve bibliotheken hebben wij uitgesloten omdat het onderwijs gratis is en wij de bibliotheek als een belangrijk instrument van het onderwijs zien. Dat is de belangrijkste reden waarom wetenschappelijke en educatieve bibliotheken niet zijn inbegrepen. Het zou niet goed zijn dat er voor school- en universiteitsbibliotheken moet worden betaald. Zij moeten gratis blijven. Als er een last op wordt geheven, behoort de verdeling ervan tot de verantwoordelijkheid van de desbetreffende bevoegde minister. Wij hebben

professor Blanpain een antwoord bezorgd. Wij vinden dat het wetenschappelijk onderzoek en de daaruit ontstane publicaties tot de kerntaken van het academisch onderwijs moeten worden gerekend. Wij moeten erop toezien dat, als een bepaalde logica wordt gevolgd, straks een student geen gebruiksvergoeding moet betalen telkens hij de cursus van een professor openslaat.

Het collegegeld wordt immers betaald voor een geheel van diensten die de universiteit en haar personeel aan de student levert. De studenten betalen collegegeld, zoniet moeten wij overgaan naar het Engelse systeem en daarvan ben ik zeker geen voorstander.

Het voorstel van koninklijk besluit dat de leenvergoeding regelt, stemt mij niet gelukkig. Als een slordige Europese regeling wordt omgezet naar Belgisch recht over een materie die eigenlijk tot de gemeenschappen van het land behoort, dan krijgen we dergelijke resultaten. Ik beschouw de leenvergoeding als een minimale toepassing van een recht. De federalist die ik altijd was, kreeg voor de zoveelste keer de bevestiging dat een Belgisch compromis een compromis in het kwadraat is. Dat resultaat maakt mij zeker niet gelukkig.

Ik heb ook nog fundamentele vragen. Weet u dat de strikte toepassing van deze Europese regelgeving ertoe leidt dat slechts een zeer klein gedeelte van het geïnde bedrag in de beurs van de Nederlandstalige auteur zal terechtkomen. Strikt genomen moet er een leenvergoeding worden betaald voor elk boek dat wordt ontleend. Heeft het dan zin om in het cultuurbudget middelen te reserveren voor kookboeken en hobbyboeken, die in de bibliotheek worden aangeboden. De vraag is hier al gesteld. Ik maak mij ook zorgen om wie straks aan Polen en Tschechen zal verbieden om in hun bibliotheken boeken te leggen van auteurs uit de andere lidstaten van Europa. Ik zal het toejuichen als in Praag of Wenen onze auteurs in bibliotheken worden aangeboden. Vermits ik geen 2,5 miljoen euro voor de leenvergoeding zal uitgeven zoals vorig jaar voor de leensubsidie, zal ik bij de begrotingscontrole in april aan de Vlaamse regering vragen om in overleg 1 miljoen euro uit de algemene begroting toe te voegen om de subsidie voor het Vlaams Fonds voor de Letteren in te vullen. Ik heb argumenten om dit te vragen. Het zal aan de beoordeling van de Vlaamse regering worden voorgelegd.

Naar politici wordt soms met enig cynisme geluisterd. Voor zover ik een goed minister van Cultuur zou zijn, en met cultuur begaan ben, wil ik toch

Van Grembergen

zeggen dat het leenrecht er niet in de eerste plaats is om de literaire auteurs te helpen.

Zoals het vandaag bestaat, is het leenrecht een maatregel die aan succesauteurs zeer veel comfort kan geven. Niet alle auteurs hebben het even knus. Ik zou graag zien dat auteurs die het niet zo knus hebben, maar goed zijn, ook kansen krijgen. Daarvoor zorg je niet met het leenrecht, dat doe je met het Fonds en met een goede politiek. Die nuance is belangrijk.

De voorzitter : Mevrouw Van Hecke heeft het woord.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Mijnheer de voorzitter, ik wil de minister danken voor zijn antwoord. Het is een goede zaak dat u uw bewogenheid voor de letteren, die misschien te weinig gewaardeerd wordt omwille van de middenkwestie, hebt kunnen verwoorden. Ik ben blij dat ik dit heb gehoord.

Heb ik het goed begrepen dat u vandaag extra middelen geeft via het leensubsidiesysteem ?

Minister Paul Van Grembergen : In de begroting is geen bedrag voor de leensubsidie ingeschreven.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Mijnheer de minister, mag ik u dan de steun van de commissie geven om dit bij de begrotingscontrole in te schrijven. Voor dit punt wil ik u de steun van de oppositie toezeggen.

Ik ken de redenering over de wetenschappelijke bibliotheken. Ik ben op dit punt goed geplaatst, want ik ben gehuwd met iemand die nogal wat wetenschappelijke publicaties op zijn naam heeft. Het is de bedoeling om te verhinderen dat bij het consulteren van wetenschappelijke werken de wetenschappelijke auteurs, die hun werk hebben afgeleverd binnen hun wetenschappelijke opdracht, nog eens worden betaald door degenen die kennis willen nemen van het wetenschappelijk werk. Ik kan die redenering gedeeltelijk volgen.

Zuiver wetenschappelijke bibliotheken, waar alleen wetenschappelijke werken staan, zijn enkel te vinden in een aantal faculteiten. Als een universitaire bibliotheek tot de wetenschappelijke bibliotheken wordt gerekend, staat er ook veel ander werk in een wetenschappelijke bibliotheek.

Een niet-wetenschappelijk boek kan zonder probleem in een zogenaamd wetenschappelijke bibliotheek staan. En zo zijn er veel bibliotheken. Ik wil wel eens in de Boekentoren rondlopen en bekijken welke werken er staan. Slechts een gedeelte van de bibliotheek bestaat uit wetenschappelijke werken, door wetenschappers geschreven binnen hun wetenschappelijke opdracht, en door studenten geconsulteerd binnen hun wetenschappelijke opdracht.

Ik vraag me af of het wel correct is als een auteur voor een boek dat uitgeleend wordt in een wetenschappelijke bibliotheek geen leenrecht krijgt, en voor hetzelfde boek dat in een andere bibliotheek wordt uitgeleend, wel leenrecht ontvangt.

Het is niet goed om de werken te identificeren aan de hand van de bibliotheek. We moeten zoeken naar een betere definitie van werken die uitgesloten worden. Voor zover dit mogelijk is uiteraard.

Minister Paul Van Grembergen : Er is gesproken over de informatisering. Daarin zouden oplossingen gevonden kunnen worden.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Dit zou duidelijker zijn. We zouden een weging geven aan de categorie van boeken. Hobbyboeken en dergelijke zouden een lagere weging krijgen. Sommige wetenschappelijke werken zouden we uitsluiten. Literaire werken zouden meer gewicht krijgen. Ik weet niet of dit mogelijk is. Ik ben niet zo vertrouwd met de materie. Ik denk dat het Nederlandse systeem min of meer zo in elkaar zit. Bepaalde categorieën krijgen een groter deel uit de pot. Dat zou een correctie zijn op het huidige systeem. Ik onderschrijf de suggestie van de heer Vandenbossche dat het geheel moet worden vastgelegd. Ik ben voorstander van differentiatie zodat de categorie van het boek telt, en niet de bibliotheek waar het staat.

De voorzitter : Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen : Dit draagt allemaal bij tot het debat. Dat is positief. We moeten tot een goed instrument en tot een degelijk letterenbeleid komen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 16.37 uur.*
